

Романчук К.В., д.е.н.
Савелюк Т.М., магістрант, ФОФ
Житомирський державний технологічний університет

ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРОГРАМИ ПІДТРИМКИ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ ТА МОЖЛИВОСТІ ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

Annotation: This article is devoted to different programs, which provides financing support for small and medium business in Ukraine. This theme is actual nowadays because of the growth of small and medium enterprise sector is a vital component of a healthy market economy of each country.

Розвиток малого та середнього бізнесу в Україні може бути поштовхом для виходу української економіки з кризи. Саме тому, український уряд розробляє заходи зі створення умов для підтримки та розвитку малого та середнього бізнесу в Україні, зокрема долучається до ряду міжнародних програм підтримки бізнесу. Так, на інтернет-сторінці Торгово-промислової палати України [3] можна ознайомитись з актуальними програмами підтримки бізнесу в Україні.

Безумовно, однією з наймасштабніших програм для України є HORIZON 2020 UKRAINE. Програма буде діяти з 2014 по 2020 роки. Основним інвестором HORIZON 2020 UKRAINE є Європейський Союз. Загальний фонд даної програми складає 80 млрд євро, який буде використаний протягом дії даної програми. Дана програма розглядається Європейським Союзом, як один зі шляхів стійкого економічного зростання та створення нових робочих місць. Horizon 2020 об'єднує дослідження та інновації, що сприятиме усуненням бар'єрів для інновацій з метою створення справжнього єдиного ринку знань, наукових досліджень та інновацій, що робитиме їх більш доступними для державного та приватного секторів економіки. Умови участі в даній програмі є досить простими. По-перше, потрібно подати заявку у визначені терміни на офіційному сайті даної програми. Також, зазвичай умовою участі у проекті HORIZON 2020 є командна робота, співпраця принаймні трьох партнерів. Якщо відсутні партнери, то на сайті програми можна знайти потенційного партнера з тими чи іншими характеристиками, використавши параметри пошуку, запропоновані сайтом.

Наступним етапом участі проекту у HORIZON 2020 є оцінка експертів. Після того, як термін подачі заявок пройшов, всі пропозиції оцінюються групою незалежних фахівців у своїх галузях. Фахівці розглядають кожен пропозицію, щоб дійти висновку, які проекти отримають фінансування. Після того, як проект проходить етап оцінки, учасників інформують про результати. Наступним етапом є оформлення угоди про надання гранту учаснику. Грантова угода підтверджує намір здійснення науково-дослідної та інноваційної діяльності, визначає тривалість проекту, бюджет, ціни й витрати, внесок Європейської комісії, всі права і обов'язки та багато іншого. Як бачимо, офіційний сайт HORIZON 2020 [6] значно спрощує процес участі у даній програмі та надає повну підтримку.

Ще однією з наймасштабніших програм для України є Інвестиційний фонд суспільства (Neighborhood Investment Facility – NIF) [7]. Головними інвесторами виступають Європейський інвестиційний банк, ЄБРР та Німецький Державний Банк.

NIF має в своєму розпорядженні бюджет у розмірі 7 млрд євро. Інвестиційний фонд сусідства (NIF) є механізмом, спрямованим на мобілізацію додаткових коштів для фінансування масштабних інфраструктурних проектів в країнах-партнерах ЄС, також проектів в таких секторах, як транспорт, енергетика, навколишнє середовище і соціальний розвиток. Інвестиційний фонд сусідства (NIF) також підтримує приватний сектор, в основному шляхом інвестиційних грантів, орієнтованих на малі й середні підприємства. Таким чином, Європейський союз підтримує пріоритети своїх сусідів і здійснює підтримку їх економічного розвитку.

Не менш актуальною і новою для України є COSME [4] – програма ЄС для підвищення конкурентоспроможності та підтримки підприємств малого та середнього бізнесу. Основним інвестором COSME є Європейський Союз, а бюджет складає близько 2,3 млрд євро. Приєднання України до COSME в 2016 році відкрило доступ до програми на поточний рік, що складається з 25 підпрограм. Дані підпрограми розділяють за трьома основними напрямками: полегшення та сприяння виходу підприємств малого та середнього бізнесу на зовнішні ринки; покращення умов для конкурентоспроможності та формування культури ведення бізнесу. Брати участь у даному проекті має змогу як малий так і середній український бізнес, органи державної влади, установи, громадські організації, українські бізнес-асоціації, та інші. Вимоги до учасників залежать від обраної підпрограми та прописані у спеціальних критеріях для кожної з підпрограм.

Наступною програмою, яку ми розглянемо буде – “Підтримка малого бізнесу країнах Східного партнерства” [2], що фінансується Європейським банком реконструкції та розвитку. ЄБРР сприяє процвітанню компаній за допомогою фінансових інвестицій, надання бізнес-консультацій для малого та середнього бізнесу, інших бізнес-послуг та участі в діалозі з питань політики на найвищому рівні. Також, дана програма допомагає вирішити проблеми, з якими зіштовхуються малий та середній бізнес. Наявність та зростання малого і середнього підприємницького сектора є життєво важливим компонентом для здорової ринкової економіки кожної країни. Основною метою даного проекту є пришвидшення послідовного переходу до ринкової економіки, також сприяння інноваціям, зростанню і прозорості.

Ще однією цікавою програмою є “Можливості для малого і середнього бізнесу”. Основними інвесторами виступає ЄБРР, Європейський інвестиційний банк та Німецький Державний Банк. Дана програма охоплює широкий спектр фінансових послуг та можливостей для малого та середнього бізнесу, надає кредити, що збільшують доступність довгострокового фінансування в секторі малого та середнього бізнесу; інвестиції в акціонерний капітал [1].

East Invest [5] – це регіональний проект, що сприяє залученню інвестицій і розвитку торгівлі для економічного піднесення регіону Східного партнерства. East Invest – це ініціатива Європейської Комісії, керована EUROCHAMBRES, що займається реалізацією Східно-Альянсу. Даний проект фінансується Європейським Союзом. Програма працює з 2010 року до 2017 рік і має загальний бюджет в розмірі 14 млн євро. East Invest має на меті підтримку малого та середнього бізнесу країн Східного партнерства, а саме: Україна, Білорусь, Республіка Молдова, Грузія, Вірменія, Азербайджан, тобто країни, які мають з Європейським Союзом потенціал для розвитку інвестиційних відносин та взаємного співробітництва. Основними завданнями East Invest є: заохочення і стимулювання інвестицій та економічного співробітництва в цілому між ЄС і країнами Східного партнерства; розробка конкретних заходів, що будуть приносити безпосередні позитивні результати для

малого і середнього бізнесу в регіоні. Також дана програма сприяє навчанню і надає технічну допомогу для малого і середнього бізнесу в країнах Східного партнерства, з метою підвищення їх конкурентоспроможності.

Отже, основним інвестором для України є Європейський Союз, так лише від ЄБРР у 2015 році Україна отримала 997 млн євро. Можна з впевненістю сказати що ЄС надає всебічну підтримку малого та середнього бізнесу в Україні.

Список використаних джерел:

1. Європейський банк реконструкції і розвитку [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ebrd.com/work-with-us/advice-for-business.html>.

2. Європейський банк реконструкції і розвитку та Східного партнерства [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ebrd.com/news/2013/the-ebrd-and-the-eastern-partnership.html>

3. Торгово-промислова палата України \\"Програми підтримки бізнесу\\" [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://invest.ucci.org.ua/ua/business/programs>.

4. COSME [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://ec.europa.eu/easme/en/cosme>.

5. East Invest [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.east-invest.eu/>.

6. HORIZON 2020 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/what-horizon-2020>

7. Neighbourhood Investment Facility [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/neighbourhood/neighbourhood-wide/neighbourhood-investment-facility_en.